

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ АНАТОЛІЯ НАЗАРЕНКА

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри психології та інклюзивної освіти, методик природничо-математичних дисциплін і технологій від 26 червня 2026 року №4

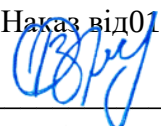
ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
(протокол засідання вченої ради
ХОППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2)

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка

Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

 В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів індивідуального навчання закладів
загальної середньої освіти
«ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ»**

Хмельницький - 2026

Розробник: Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (Синявська Ганна Олександрівна, завідувачка обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти; Сологуб Олександра Станіславівна, доктор філософії (PhD), в.о. завідувача кафедри психології та інклюзивної освіти, методик природничо-математичних дисциплін і технологій)

Напрямок підвищення кваліфікації: Професійна діяльність учителя в умовах індивідуальної форми здобуття загальної середньої освіти: організація освітнього процесу та психолого-педагогічна підтримка здобувачів освіти

Розроблено на основі професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 №1225), Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН № 8 від 12.01.2016, зі змінами); Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

Рецензенти:

Андрій Гулеватий, кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету підвищення кваліфікації педагогічних працівників Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка;

Пивовар Діана Вікторівна, методист Хмельницького обласного навчально-методичного центру психологічної служби

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасна система загальної середньої освіти України характеризується зростанням частки учнів, які здобувають освіту за індивідуальною формою навчання. Це зумовлено як освітніми потребами здобувачів освіти, так і організаційними умовами функціонування закладів освіти в умовах воєнного стану та трансформації освітньої системи.

У зв'язку з цим зростає потреба у підготовці педагогічних працівників, здатних ефективно організовувати індивідуальне навчання, забезпечувати реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії учня, застосовувати сучасні педагогічні технології та інструменти оцінювання навчальних досягнень.

Програма спрямована на оновлення та розвиток професійних компетентностей учителів щодо організації індивідуальної форми здобуття освіти відповідно до вимог сучасного освітнього законодавства та освітньої політики держави.

Цільова група: Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які здійснюють або планують здійснювати індивідуальне навчання здобувачів освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: зміст програми об'єднано у чотири навчальні модулі. Реалізація програми ґрунтується на поєднанні теоретичних занять та практико-орієнтованих форм роботи. Тривалість реалізації програми - 1 тиждень. Для успішної реалізації практичного компоненту програми слухачам рекомендується приєднуватись до онлайн-занять із персонального комп'ютера або ноутбука.

Форма підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, на базі замовника.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей вчителів індивідуального навчання закладів загальної середньої освіти (далі ЗЗСО) відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225, та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800

Завдання підвищення кваліфікації:

– удосконалити професійні компетентності для здійснення індивідуального навчання відповідно до вимог Професійного стандарту вчителя та концепції Нової української школи;

- розвинути вміння створювати безпечне, психологічно комфортне та інклюзивне освітнє середовище, спрямоване на підтримку благополуччя всіх учасників освітнього процесу;
- удосконалити навички використання цифрових освітніх ресурсів, платформ та сервісів для організації ефективного освітнього процесу;
- розвинути здатність до рефлексії, професійного саморозвитку та навчання впродовж життя

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А1. мовно-комунікативна, А2. предметно-методична, А3. інформаційно-цифрова, Б1. психологічна, Б2. емоційно-етична, Б3. компетентність педагогічного партнерства; В1. інклюзивна, Г1. прогностична, Г2. організаційна, Д1. компетентність навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- нормативно-правових засад організації освітнього процесу відповідно до концепції НУШ та Професійного стандарту вчителя;
- основних положень законодавства України щодо охорони дитинства;
- поняття, складників та ознак безпечного освітнього середовища;
- принципів створення безпечного, інклюзивного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- підходів до збереження психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та розвитку резильєнтності педагогів;
- можливостей цифрових технологій та штучного інтелекту в освітньому процесі;
- принципів академічної доброчесності та їх дотримання в умовах цифрової трансформації освіти;
- основних правил надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях та ситуаціях з високим рівнем ризику і невизначеності;
- особливостей професійної відповідальності педагога за дотримання вимог безпеки, етики, захисту прав здобувачів освіти та конфіденційності персональних даних;
- засад формування культури безпеки, ненасильницької комунікації, партнерської взаємодії та педагогіки підтримки;
- принципів цифрової доступності для організації інклюзивного навчання;
- класифікації електронних (цифрових) освітніх ресурсів для підтримки інклюзивного навчання;
- можливостей ІІІ-асистованих інструментів для забезпечення доступності освітнього процесу здобувачам освіти з ООП;
- можливостей використання технологій VR/AR в освітньому процесі;

функціональних можливостей мовних платформ і додатків для розвитку мовленнєвих та комунікативних навичок здобувачів освіти

- сутності інноваційних освітніх технологій та їх значення в інклюзивному навчанні;
- принципів універсального дизайну в навчанні;
- особливостей використання цифрових та асистивних технологій;
- можливостей альтернативної та додаткової комунікації для дітей з ООП;
- сучасних підходів до адаптації та модифікації освітнього середовища;
- переваг інтерактивних, проєктних та ігрових методів навчання;
- особливостей впровадження інноваційних технологій для різних категорій дітей з ООП

Уміння:

- застосовувати здоров'язберезувальні технології для профілактики професійного стресу та розвитку резильєнтності;
- проєктувати безпечне, інклюзивне освітнє середовище з урахуванням потреб усіх учасників освітнього процесу;
- використовувати цифрові інструменти та освітні платформи у професійній діяльності;
- здійснювати рефлексію професійної діяльності та планувати індивідуальний професійний розвиток;
- організовувати освітній процес з дотриманням вимог безпеки, охорони праці, санітарно-гігієнічних норм і правил безпечної поведінки;
- виявляти ризики для фізичної, психологічної, соціальної та цифрової безпеки учасників освітнього процесу;
- планувати та реалізовувати заходи зі створення безпечного, інклюзивного, психологічно комфортного освітнього середовища;
- застосовувати алгоритми реагування на випадки булінгу, конфліктів, дискримінації, насильства, кібербулінгу та інших загроз;
- добирати безпечні форми, методи, прийоми та цифрові інструменти навчання відповідно до віку, освітніх потреб і форм здобуття освіти;
- розробляти локальні правила, пам'ятки, інструкції, маршрути реагування або фрагменти внутрішніх процедур закладу освіти щодо безпеки;
- аналізувати власну професійну діяльність у контексті створення безпечного освітнього середовища та коригувати її відповідно до потреб здобувачів освіти;
- надавати психологічну підтримку здобувачам освіти в умовах травматичного досвіду та кризових ситуацій;
- добирати інноваційні технології відповідно до потреб дитини;
- використовувати цифрові ресурси та освітні платформи в роботі з учнями;
- створювати візуальні розклади, інструкції та навчальні матеріали;
- застосовувати елементи АДК у взаємодії з дітьми;
- адаптувати навчальні завдання за допомогою сучасних технологій;
- організовувати інтерактивне та диференційоване навчання;

- оцінювати ефективність використання інноваційних підходів у роботі з дитиною;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси для забезпечення доступності; аналізувати, адаптувати, впроваджувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- використовувати VR/AR технології для підвищення мотивації, наочності та залучення учнів до навчання;
- застосовувати мовні додатки у навчальній та корекційно-розвитковій роботі

Цінності та ставлення:

- усвідомлення цінності безпечного, інклюзивного та демократичного освітнього середовища;
- цінування партнерської взаємодії з учнями, колегами та батьками в освітньому процесі;
- повага до індивідуальних особливостей, здібностей та освітніх потреб кожного учня;
- орієнтація на розвиток у школярів відповідальності, самостійності та здатності до співпраці;
- дотримання принципів академічної доброчесності та етичного використання цифрових технологій;
- відкритість до інновацій, цифрової трансформації освіти та нових педагогічних практик;
- готовність до своєчасного реагування на загрози безпеці та до взаємодії з адміністрацією, батьками, психологічною службою, соціальними партнерами;
- готовність до безперервного професійного розвитку та навчання впродовж життя

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі поєднання формувального та підсумкового оцінювання. Формувальне оцінювання здійснюється для відслідковування прогресу слухачів, їх здатності застосовувати здобуті знання під час виконання практичних кейсів з проблемними ситуаціями, практичних робіт, надання зворотного зв'язку, здійснення самооцінювання та взаємооцінювання, коригування їх навчальної траєкторії.

Підсумкове (бальне) оцінювання здійснюється наприкінці навчання (тестування за всіма темами освітньої програми та конференція).

Під час тестування пропонуються завдання з вибором однієї або кількох правильних відповідей, на встановлення відповідностей та матричні запитання (сітка з прапорцями або перемикачами).

Тест складається з 16 завдань, які розподілені за рівнями складності та балами таким чином:

- 8 запитань базового рівня (знання фактів, визначень, термінів, розпізнавання об'єктів) - по 1 балу за запитання;

- 6 запитань середнього рівня (вміння групувати, сортувати, порівнювати, знаходити логічні зв'язки, застосовувати базові знання) – по 3 бали за запитання;

- 2 запитання високого рівня (вміння вирішувати нестандартні завдання, аналізувати процеси, прогнозувати результати) - по 4 бали за запитання.

Максимальна кількість балів за тест: 34, прохідний бал: 24 (70 %).

Максимальний бал за участь у конференції з обміну досвідом - 20. Оцінюється якість поданих матеріалів (12 балів) та виступ на конференції (8 балів). Прохідний бал за участь у конференції - 14 (70 %).

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з чотирьох модулів та десяти взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 16 питань та беруть участь у конференції з обміну досвідом. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники за тест, - 34, прохідний бал - 24 (70 %); максимальна кількість балів за конференцію - 20, прохідний бал - 14 (70 %). Учасники, які успішно пройшли навчання, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, - 30, з них 8 год - лекційні заняття, 18 год - практичні заняття, 4 години – контрольні заходи.

№ з/п	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Модуль 1. Підтримка психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та проєктування безпечного інклюзивного середовища						
1.1	Здоров’язберезувальні технології для профілактики та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів	2	1	1		
1.2	Проектування інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога	3	2	1		
1.3	Організаційні аспекти професійної діяльності педагога у створенні безпечного освітнього середовища	2	2			
Разом за модулем		7	5	2		
Модуль 2. Розвиток компетентностей фахового спрямування						
2.1	Застосування інноваційних технологій та сучасних підходів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	4		4		
2.2	Формування та реалізація індивідуальної програми розвитку особи з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти	4		4		

2.3	Психологічна підтримка здобувачів освіти в умовах травматичних подій	2	2			
2.4	Педагогічна практика. Психологічні інструменти комунікативної взаємодії педагога з дітьми ООП в умовах індивідуального навчання	4		4		
Разом за модулем:		14	2	12		
Модуль 3. Цифрова компетентність педагога						
3.1	Цифрова доступність та підтримка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами	2		2		
3.2	Академічна доброчесність вчителя та застосування штучного інтелекту в освіті	2		2		
Разом за модулем:		4		4		
Підсумкові заходи						
1	Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника	1	1			
2	Контроль знань (тестування)	2				2
3	Підсумкова конференція з обміну досвідом	2				2
Разом:		5	1			4
Усього		30	8	18		4

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1

Підтримка психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та проєктування безпечного інклюзивного середовища

Тема 1.1. Здоров'язбережувальні технології для профілактики та подолання професійного стресу педагога. Посилення резилієнтності вчителів

Здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі. Феномен стресу

в сфері комунікативної діяльності людини. Природа професійного стресу в роботі вчителя. Чинники професійного стресу педагога. Ідентифікування станів як індикаторів професійного вигорання педагога та напрацювання шляхів їх подолання як запорука профілактики професійного стресу вчителя. Інструменти для зниження щоденного стресу та стратегії побудови довгострокової адаптивності (резилієнтності) до викликів. Механізми відновлення після пережитих криз. Посилення ресурсності педагога як чинник підвищення рівня його стресостійкості

Тема 1.2. Проєктування інклюзивного освітнього середовища: практичні інструменти для педагога

Поняття безпечного та інклюзивного освітнього середовища. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки та інклюзії в закладах освіти. Виявлення та усунення фізичних, інформаційних, соціальних і психологічних бар'єрів. Практичні інструменти створення комфортного освітнього простору, підтримки позитивного мікроклімату та запобігання дискримінації. Аналіз освітнього середовища закладу освіти та розроблення рекомендацій щодо підвищення його безпечності й інклюзивності. Проєктування безпечного, інклюзивного освітнього середовища

Тема 1.3. Організаційні аспекти професійної діяльності педагога у створенні безпечного освітнього середовища

Нормативно-правові засади забезпечення безпечного освітнього середовища в закладі освіти. Організація безпечного, інклюзивного та здоров'язбережувального освітнього середовища. Вимоги до професійної діяльності педагогічного працівника щодо забезпечення безпеки освітнього процесу в умовах різних форм здобуття освіти. Ризики освітнього середовища та їх типологія (фізичні, психологічні, соціальні, інформаційні, цифрові). Організаційні механізми попередження та реагування на випадки булінгу, насильства, дискримінації, кіберзагроз. Алгоритми дій педагогічного працівника у кризових та небезпечних ситуаціях. Внутрішньошкільна та міжвідомча взаємодія щодо забезпечення безпеки учасників освітнього процесу. Формування культури безпечної поведінки та відповідального ставлення до збереження життя і здоров'я здобувачів освіти

МОДУЛЬ 2

Розвиток компетентностей фахового спрямування

Тема 2.1. Застосування інноваційних технологій та сучасних підходів у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

Сучасні інноваційні технології та підходи, які забезпечують ефективну підтримку дітей з особливими освітніми потребами. Цифрові інструменти, технології альтернативної та додаткової комунікації (АДК), візуальна підтримка, асистивні технології, елементи універсального дизайну в навчанні,

диференційоване навчання, ігрові та інтерактивні методи. Практичне використання інновацій для підвищення доступності та якості освітнього процесу

Тема 2.2. Формування та реалізація індивідуальної програми розвитку особи з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти

Нормативно-правовий аспект створення індивідуальної програми розвитку особи з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої освіти. Структура, характеристики та функції індивідуальної програми розвитку; особливості та практичні рекомендації щодо її заповнення

Тема 2.3. Психологічна підтримка здобувачів освіти в умовах травматичних подій

Поняття психологічної травми та її вплив на розвиток і життєдіяльність дитини. Особливості переживання дитиною травматичного досвіду. Методи та інструменти психологічної підтримки дітей із травматичним досвідом

Тема 2.4. Педагогічна практика. Психологічні інструменти комунікативної взаємодії педагога з дітьми ООП в умовах індивідуального навчання.

Формування у здобувачів освіти професійних компетентностей педагогів щодо організації та здійснення комунікативної взаємодії вчителя з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах індивідуального навчання. Опанування психологічних інструментів педагогічного спілкування, методів емоційної підтримки, засобів невербальної та альтернативної комунікації, а також навичок індивідуалізації освітнього процесу з урахуванням особливостей розвитку дитини. Розвиток умінь створення безпечного та підтримувального освітнього середовища, налагодження партнерської взаємодії та застосування педагогічних стратегій, спрямованих на розвиток навчальної мотивації та соціально-емоційної сфери учнів з ООП.

МОДУЛЬ 3

Цифрова компетентність педагога

Тема 4.1. Тема. Цифрова доступність та підтримка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (ООП)

Принципи цифрової доступності для організації навчання здобувачів освіти з ООП. Класифікація, призначення та добір електронних (цифрових) освітніх ресурсів для підтримки інклюзивного навчання. ШІ-асистовані інструменти підвищення доступності (синтез і розпізнавання мовлення, автоматичне субтитрування), імерсивні засоби читання та інструменти

візуалізації. Використання VR/AR технологій, мовних застосунків та адаптивних сервісів з урахуванням освітніх потреб учнів

Тема 4.2. Академічна доброчесність вчителя та застосування штучного інтелекту в освіті

Поняття штучного інтелекту: машинне навчання, нейронні мережі, обробка природної мови, генеративний ШІ. Ключові ШІ-технології та їхні можливості та обмеження. Роль ШІ у цифровій трансформації освіти. Вплив ШІ на освітні процеси: автоматизація рутинних завдань, персоналізоване навчання, адаптивні системи. ШІ як інструмент для педагога: огляд освітніх ШІ-інструментів та платформ. Роль педагогічного працівника в умовах використання ШІ в освітньому процесі. Сутність принципів академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації освіти. Етичні аспекти застосування ШІ, запобігання плагіату, правила цитування та відповідального використання контенту, створеного за допомогою штучного інтелекту. Практичні рекомендації щодо інтеграції ШІ в освітній процес із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Вправи на рефлексію власного мовного шляху, аналіз змін власної мовної поведінки та мовної компетентності.
2. Аналіз висновку інклюзивно-ресурсного центру як основи для подальшого формування індивідуальної програми розвитку особи з особливими освітніми потребами.
3. Розробка індивідуальної програми розвитку особи з особливими освітніми потребами з урахуванням її особливих освітніх потреб, вікових та індивідуальних особливостей.
4. Вправи на використання ШІ для автоматизації рутинних завдань педагогічного працівника, створення персоналізованих завдань та використання освітніх ШІ-інструментів та платформ.
5. Вправа “Створи аудіо”. Слухачі генерують засобами чатботу невелику історію / правило / пояснення тощо та одним із цифрових ресурсів на вибір створюють аудіофайл. Мета - продемонструвати, як засоби цифрової безбар’єрності допомагають здобувачам освіти опановувати матеріал за допомогою звукових файлів.
6. Вправа «EdTech для інклюзії: аналіз і добір ресурсів». Завдання: проаналізувати 2–3 цифрові інструменти (наприклад, VR/AR застосунок / мовний сервіс / адаптивний додаток) та заповнити чек-лист за наданими критеріями.
7. Вправа «Індивідуальна траєкторія цифрової підтримки». Надано кейс (наприклад, учень із порушенням слуху / мовлення / дислексія/ РАС / труднощами навчання), потрібно створити «маршрут цифрової підтримки» у вигляді схеми (карти), який включає: цифрові освітні ресурси; ШІ-

інструменти; інструменти візуалізації; адаптивні сервіси; мовні застосунки; засоби комунікації; рекомендації для батьків і педагогів.

8. Вправа «EdTech для інклюзії: аналіз і добір ресурсів». Завдання: проаналізувати 2–3 цифрові інструменти (наприклад, VR/AR застосунок / мовний сервіс / адаптивний додаток) та заповнити чек-лист за наданими критеріями.

9. Вправа «Індивідуальна траєкторія цифрової підтримки». Надано кейс (наприклад, учень із порушеннями мовлення / РАС / труднощами навчання), потрібно створити «маршрут цифрової підтримки» у вигляді схеми (карти), який включає: адаптивні сервіси; мовні застосунки; інструменти візуалізації; засоби комунікації; рекомендації для батьків і педагогів.

10. Вправи на розвиток позитивного мислення, розслаблення, відпрацювання здатностей конструктивного застосування внутрішнього ресурсу, на відпрацювання суб'єктивного контролю, відпрацювання здатностей змінювати бачення контексту події або ситуації; здатностей перетворювати проблему на виклик і професійний ріст.

11. Вправи на аналіз освітньої ситуації та обґрунтування вибору інноваційних технологій для підтримки дитини з ООП.

12. Розроблення візуального розкладу учня.

13. Оцінювання освітнього середовища з позиції універсального дизайну в навчанні.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160).

2. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 5 лютого 2026 р. № 129);

3. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти, затверджений наказом МОН України від 28.12.2019 № 1646.

4. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу учня з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 08.06.2018 № 609 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 29.05.2025 № 787);

5. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2020 №898. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartivpovnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> . Дата звернення: 12.03.2026.

6. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>. Дата звернення: 12.03.2026.

7. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/Nakaz_MON_1225.pdf. Дата звернення: 12.03.2026.

8. Про освіту: Закону України від 5. 09.2017 р. №2145-VIII. *Голос України*. 2017.27 верес. (№178-179). С.10-22.

9. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 22.06.2026).

10. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>. Дата звернення: 12.03.2026.

11. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 301-р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 22.06.2026).

Основна література

1. Варецька О., Хаустова О. Розвиток готовності педагогів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі // Молодь і ринок. 2023. № 3.

2. Веремчук А., Хом'як О. Інноваційні технології навчання дітей з особливими освітніми потребами. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Вип. 1 (5). 2021. С. 71–78.

3. [Головатенко Т. Освітнологічний вимір концепту «травма-інформоване навчання»](#) // Перспективи та інновації науки. 2023. № 8(26). С. 65–78.

4. [Головатенко Т. Тенденції підготовки вчителів до впровадження травма-інформованого навчання](#) // Освітнологія. 2023. № 12. С. 42–54.

5. Дьоміна І.О. Як і коли застосовувати проблемне навчання (Problem-Based Learning). URL: <https://nus.org.ua/2018/03/26/yak-i-koly-zastosovuvaty-problemne-navchannya-problem-based-learning/>. Дата звернення: 07.05.2026.

6. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти: проєкт / МОНУ. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf> . Дата звернення: 07.03.2026.

7. Коберник О.М. Проектна технологія: можливості застосування в освіті. URL:

https://www.researchgate.net/publication/352265345_Proektna_tehnologia_mozlivosti_zastosuvanna_v_osviti. Дата звернення: 07.05.2026.

8. Кравчук О., Шелепко Г. Організація інклюзивного навчання у системі управління діяльністю в закладі освіти // Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2022. № 1(7). С. 165–171.

9. Методичні рекомендації для фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо встановлення категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) та визначення рівня підтримки в освітньому процесі: лист Міністерства освіти і науки України від 29.12.2021.

10. Методичні рекомендації щодо створення ресурсних кімнат у закладах загальної середньої освіти: лист Міністерства освіти і науки України від 27.09.2022 № 4/2703-22.

11. Науково-методичні основи психологічного супроводу діяльності вчителя в умовах реформування освіти (діагностика і корекція). Практичний посібник / авт. кол.: В.Г. Панок, І.В. Марухина, В.В.Рибалка, В.М.Горленко, Д.Д.Романовська, В.В. Предко, С.К.Шандрук, М.В.Саврасов, Н.В.Сосновенко; За наук. ред. В.Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України, 2022. 192 с.

12. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.

13. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>. Дата звернення: 07.03.2026.

14. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>. Дата звернення: 12.03.2026.

15. Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти: наказ МОН від 12.10.2022 № 904. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/87557/. Дата звернення: 12.03.2026.

16. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: Наказ МОНУ від 03.06.2026 №871. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-tipovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-ta-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv-z-rozvytku-tsifrovoi-kompetentnosti/> Дата звернення: 12.06.2026.

17. Програма для 10-11 класів ЗНЗ «Технології (рівень стандарту)» <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58969/>. Дата звернення: 19.06.2026.
18. Ткачук С.І., Коберник О.М. Основи теорії технологічної освіти. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6947_01.pdf. Дата звернення: 07.05.2026.
19. Цифровий учитель: путівник для професійного зростання / укладачі : Ю. Ковальчук, І. Круть, О. Федоренко. Київ : ЮНЕСКО, 2024, 88 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/czyfrovyy_uchytel_putivnyk_dlya_profesijnogo_zrostantn_ua.pdf. Дата звернення: 12.03.2026.

Додаткова література

1. Базові знання з кібергігієни. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/basic-knowledge-of-cyber-hygiene>. Дата звернення: 16.06.2026.
2. Баранник Н., Дяченко-Богун М. Формування пізнавальної діяльності учнів з особливими освітніми потребами // Витоки педагогічної майстерності. 2022. № 29.
3. Бондаренко В., Вовк Н. Підготовка вчителя до роботи в класах з інклюзивною освітою // Професіоналізм педагога. 2022. № 17. С. 27–35.
4. Булгакова О., Савченкова М. Психологічні можливості підтримки дітей, які перенесли травматичний досвід URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2022/4_2022/5.pdf.
5. Вааранен-Валконен Н., Заварова Н. Психологічна підтримка та допомога дітям, які пережили травматичні події Навчально-методичний посібник URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0054602.pdf>
6. Ворон А. Методична робота в умовах кооперативного навчання. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/1501/> (дата звернення: 29.04.2026).
7. Галузяк В., Макодай О. Розвиток кооперативного навчання в США. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. Вип. 76. 2023. С. 51–64. URL: <https://vspu.net/nzped/index.php/nzped/article/view/723/114> (дата звернення: 29. 04.2026).
8. [Головатенко Т. Реалізація принципів травма-інформованого середовища](#) // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2023. № 39(1). С. 80–86.
9. Горват М. В., Кузьма-Качур М. І. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування кооперативних технологій навчання. *Актуальні проблеми, досягнення та перспективи науки і освіти* : матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, 3–5 травня 2021 р., Афіни. С. 155–157.
10. Данилевська Оксана Українська в українській школі на початку ХХІ століття: соціолінгвістичні нариси. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019.

11. Деркач С. П. Кооперативне навчання. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/6789/6107> (дата звернення: 29.04.2026). 6. Інтерактивні технології кооперативного навчання. URL: <https://naurok.com.ua/interaktivni-tehnologikoooperativnogo-navchannya-84922.html> (дата звернення: 29.04.2026).
12. Денічева О. І. Комплексний підхід до модернізації змісту вищої освіти України // Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 4. DOI: 10.52726/as.pedagogy/2023.4.2.
13. Запорожченко Т., Горбик А. Особливості кооперативного навчання молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Київ, 2024. Вип. 80, том 1. С. 287-292. (Дата звернення: 28.04.2026).
14. Кібергігієна: як захиститися від фішингу. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/kibergigiena-ak-zahistitisa-vid-fisingu> . Дата звернення: 16.06.2026.
15. Коваль О. Найкращі стратегії навчання: 10 підходів, що гарантують ефективність ваших уроків. Київ. 2024. URL: <https://osvitoria.media/experience/najkrashhi-strategiyi-navchannya-10-pidhodiv-shho-garantuyut-efektyvnist-vashyh-urokiv/>. (Дата звернення: 28.04.2026).
16. Кокун О.М., Мельничук Т.І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України. 2023. 25 с.
17. Коломоець, Т., Використання цифрових технологій у логопедичній роботі. // Наукові часописи університету. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія, 2023. Випуск 44. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/5594d36c-0760-4814-9833-3f99b130686b> Дата звернення: 22.06.2026.
18. Ліннік О. Змішане навчання як стратегія адаптації освітнього процесу в школі // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2023. № 39. DOI: 10.28925/2311-2409.2023.394.
19. Малихін О., Бондарчук Ю. Освітні стратегії: понятійно-категорійне розуміння дидактичного феномену // Український педагогічний журнал. 2025. № 4. С. 34–45. DOI: 10.32405/2411-1317-2025-4-34-45.
20. Морзе, Н. В., Бойко, М. А., Струтинська, О. В., & Смирнова-Трибульська, Є. М. (2024). Якою має бути цифрова компетентність вчителів у галузі використання штучного інтелекту? *Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету"*, (16), 76–91. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.166>. Дата звернення: 12.03.2026.
21. Наумук І., Наумук О. Сучасні стратегії та методики формування критичного мислення у здобувачів освіти // Науковий вісник МДПУ. Серія: Педагогіка. 2024. № 2. С. 75–82. DOI: 10.33842/22195203-2024-2-33-75-82.
22. Овчаренко О.Ю. Психологія стресу та стресових розладів: навчальний посібник - К. : Університет «Україна», 2023. — 266 с.

23. Онлайн-безпека для освітян. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/simulators/onlajn-bezpeka-dla-osvitan> . Дата звернення: 16.06.2026.
24. Пальшкова І. О. Комплексний підхід як спосіб оптимізації методів і прийомів навчання // Педагогіка вищої та середньої школи. 2022. № 4. С. 230–241. DOI: 10.31812/educdim.5099.
25. Полякова В. Особливості психологічної допомоги вчителям в умовах війни // Психічне здоров'я в умовах війни: шляхи збереження та відновлення: Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 13 жовтня 2023 р.). – Київ: НУБІП України, 2023. С. 58-61.
26. Пометун О. І. Організація кооперативного навчання учнів: про що варто пам'ятати. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint> (Дата звернення: 28.04.2026).
27. Проводимо успішний тренінг: НУШ у 7–9 класах / автори: М. Блажко, А. Ворожбит, Ю. Гайдуценко, І. Клименко, О. Пасічник, Ю. Романенко, І. Стаднина, В. Терещенко, О. Федоренко, Т. Харламова, Р. Шаламов, Р. Шиян. Київ, 2025. 127 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1P9V1dF6AbU8BopEc_t6ajvDxz1mUTOQ/view Дата звернення: 12.03.2026.
28. Програма «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості». URL: <https://www.schools-for-democracy.org/>
29. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Войцях Т.Г., Гриців І.П., Мельничук О.В., Харківська Т.А. – К.: 2023. 149 с.
30. Семеніхіна О., Друшляк М. Типологія цифрових технологій інклюзивного освітнього простору, фізико-математична освіта, 2022. Том 35. № 3. С. 65–70. URL: <https://fmo-journal.org/index.php/fmo/article/view/179/120> Дата звернення: 22.06.2026.
31. Сологуб О.С. ІКТ в освіті: YouTube канал. URL: <https://www.youtube.com/@%D0%86%D0%9A%D0%A2%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96>. Дата звернення: 16.06.2026.